

Finansowanie innowacyjnych projektów a przemysłowy sektor MSP na przykładzie Polski Wschodniej

Katarzyna Szopik-Deczyńska*

Streszczenie: *Cel* – Głównym celem niniejszego artykułu jest zaprezentowanie wyników badania dotyczącego określenia wpływu źródeł finansowania innowacyjnych projektów na aktywność innowacyjną przedsiębiorstw przemysłowych sektora MSP w Polsce Wschodniej, które w szczególności uwzględniały nakłady ponoszone na działalność innowacyjną, jak i wdrażanie nowych/udoskonalonych rozwiązań. Główna hipoteza badawcza to twierdzenie, iż aktywność innowacyjna podmiotów gospodarczych jest uzależniona od szeregu determinant wpływających, a konkretne źródło finansowania projektów innowacyjnych może destymulować lub stymulować działalność innowacyjną w różnokierunkowy sposób.

Metodologia badania – W przeprowadzonym badaniu ankietowym dotyczącym źródeł finansowania innowacyjnych projektów w przedsiębiorstwach przemysłowych sektora MSP w Polsce Wschodniej wzięło udział 626 jednostek należących do sektora małych i średnich przedsiębiorstw, funkcjonujących na obszarze Polski Wschodniej, do której należą województwa: warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie, świętokrzyskie oraz podkarpackie. W celu określenia oddziaływania źródeł finansowania innowacyjnych projektów na aktywność innowacyjną przedsiębiorstw posłużono się modelami opartymi na analizie prawdopodobieństwa – modelami probitowymi.

Wynik – Spośród wymienianych w literaturze przedmiotu form finansowania innowacyjnych przedsięwzięć, każda ma pozytywny wpływ na realizację procesu innowacyjnego w aspekcie chęci ponoszenia nakładów na działalność B + R. Duża część z nich wskazywana w literaturze przedmiotu jako aktywizująca może mieć jednak odmienny charakter w ujęciu modelowania statystycznego.

Oryginalność/wartość – W artykule poruszono istotny z punktu widzenia poznawczego aspekt w kształtowaniu aktywności procesów innowacyjnych w przedsiębiorstwach, jakim są formy finansowania innowacyjnych projektów. W artykule określono, czy źródła finansowania mają charakter stymulujący czy destymulujący ponoszenia nakładów na działalność innowacyjną w różnych aspektach oraz implementację innowacyjnych rozwiązań z zakresu innowacji technologicznych wśród przedsiębiorstw przemysłowych sektora MSP w Polsce Wschodniej. Artykuł jest kontynuacją rozważań w tym temacie, które przeprowadzone były w województwie podlaskim oraz zachodniopomorskim.

Słowa kluczowe: innowacyjność, finansowanie, przemysł, region

Wprowadzenie

Nieustająco ważnym zagadnieniem podczas realizacji projektów o charakterze innowacyjnym jest problem ich finansowania (Janasz 2013, s. 123–151). Nadal odnotowuje się niewystarczającą wysokość nakładów na innowacje, w tym na działalność badawczo-rozwojową,

* dr Katarzyna Szopik-Deczyńska, Uniwersytet Szczeciński, Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, Instytut Zarządzania i Inwestycji, Katedra Zarządzania Przedsiębiorstwem, e-mail: kasiat@wneiz.pl.

a przedsiębiorstwa mało aktywnie poszukują uzupełniających źródeł kapitału, mogących pokrywać wysokie koszty przedsięwzięć o charakterze innowacyjnym.

Działalność innowacyjna może być finansowana poprzez różne źródła, takie jak środki własne organizacji, środki pozyskane ze współpracy z innymi organizacjami (*open innovation*) czy też mogą być finansowane przez społeczność internetową (*crowdfunding*) (Kozioł-Nadolna 2015, s. 672).

Formy finansowania procesów innowacyjnych w przedsiębiorstwach da się podzielić na dwie grupy. Pierwsza to źródła, które oparte są na mechanizmie wypożyczenia środków pieniężnych od różnych instytucji. Druga z kolei jest związana z dokapitalizowaniem przedsiębiorstwa bez konieczności zwrotu wkładów pieniężnych. Oprócz tych dwóch grup istnieją zróżnicowane mechanizmy, które łączą obie te grupy bądź też które mogą wspomagać proces pozyskiwania źródeł finansowania działalności innowacyjnej. Najbardziej efektywne źródła finansowania zaliczane do pierwszej grupy to kredyt bankowy, leasing oraz pożyczka z funduszu pożyczkowego. Z kolei do źródeł drugiej grupy: kapitał wysokiego ryzyka (*venture capital*) oraz dotacje z funduszy strukturalnych UE lub innych instytucji czy organizacji międzynarodowych (Pietras, Głodek 2011, s. 21).

Dostęp do kapitału jest niewątpliwie uzależniony nie tylko od wielkości danej firmy, ale również od skali finansowania przyjętego projektu innowacyjnego. Model finansowania innowacji dla przedsiębiorstw sektora MSP powinien uwzględniać finansowanie tej działalności pochodzące ze źródeł tak zwanego kapitału prywatnego i kapitału publiczno-prywatnego (kapitał mieszany). Pominięcie źródeł kapitału publicznego w finansowaniu innowacji sektora MSP nie jest oczywiście konieczne. Środki publiczne łatwiej pozyskać dużym przedsiębiorstwom niż małym, chociażby ze względu na ich większe doświadczenie i rozbudowaną administrację, która ma doświadczenie w składaniu różnego rodzaju wniosków. Przedsiębiorstwa małe i średnie powinny oprzeć się głównie na kapitale prywatnym, gdyż tam znajduje się klucz do sukcesu, czyli przewagi konkurencyjnej nad innymi podmiotami, co z kolei prowadzi do trwałego wzrostu gospodarczego w Polsce (Janasz 2011, s. 29–30).

Dla rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw niezbędne jest wsparcie sektora małych i średnich przedsiębiorstw, który cechuje się największym potencjałem rozwojowym i którego wpływ na całą gospodarkę jest znaczny. Szczególnie istotne jest umożliwienie łatwego pozyskiwania finansowania na rozwój ich działalności w zakresie wdrażania innowacji (Janasz 2011, s. 29).

Mówiąc o aktywności innowacyjnej przedsiębiorstw, często mówi się o problematyce ograniczeń innowacyjności, które w znacznym stopniu utrudniają rozwój i aktywność w tej sferze. Wśród najważniejszych czynników, które mogą uniemożliwiać lub utrudniać aktywność innowacyjną wyróżnia się najczęściej bariery o charakterze *stricte* ekonomicznym, na przykład: brak własnych środków, brak zewnętrznych źródeł finansowania, wygórowane koszty działalności innowacyjnej (Dzikowski 2013, s. 46). Potwierdzają to też wyniki badań Głównego Urzędu Statystycznego, które największe znaczenie przypisują barierom o charakterze finansowym, czyli brak własnych środków na wdrażanie nowych

lub udoskonalonych produktów i technologii, ograniczony dostęp do kredytów bankowych oraz zbyt wysokie koszty innowacji (Świadek 2007, s. 100). Banki natomiast, ze względu na ograniczanie ryzyka oraz konieczność równoważenia struktury aktywów, niestety nie są odpowiednio przystosowane do finansowania ponadprzeciętnie ryzykownych przedsięwzięć, o niepewnej (czasowo i wartościowo) stopie zwrotu (Gajda 2015, s. 165).

Biorąc pod uwagę te rozważania, może nasunąć się pytanie, czy i w jaki sposób źródła finansowania innowacyjnych projektów oddziałują na aktywność innowacyjną przedsiębiorstw przemysłowych sektora MSP – pobudzająco, czy może z negatywnej strony – destymulują aktywność innowacyjną?

Głównym celem badania była próba określenia wpływu źródeł finansowania projektów o charakterze innowacyjnym w przedsiębiorstwach przemysłowych sektora MSP na ich aktywność innowacyjną, w szczególności uwzględniając nakłady na innowacje i wdrażanie nowych rozwiązań. Główną hipotezą badawczą pracy jest twierdzenie, iż aktywność innowacyjna podmiotów gospodarczych jest zależna od zróżnicowanych determinant wpływających na te przedsiębiorstwa, przy czym formy finansowania innowacyjnych projektów mogą wpływać na aktywność innowacyjną w sposób różnokierunkowy.

Artykuł jest kontynuacją rozważań w tym temacie, które przeprowadzone były w województwie podlaskim oraz na Pomorzu Zachodnim, a które opublikowane zostały w poprzednich wydaniach czasopisma (Szopik-Depczyńska 2014, 2015). Stąd też metodyka badań jest taka sama. Ponadto, artykuł jest kontynuacją badań i publikacji związanych z tematyką uwarunkowań innowacyjności przedsiębiorstw oraz częścią cyklu dotyczącego innowacyjności przedsiębiorstw przemysłowych funkcjonujących w Polsce Wschodniej. Pozostałe tytuły to: *Źródła informacji dla działalności innowacyjnej w mikro i małych przedsiębiorstwach przemysłowych Polski Wschodniej*, *Uwarunkowania aktywności innowacyjnej w przedsiębiorstwach sektora MŚP w Polsce Wschodniej*, *Determinanty innowacyjności przedsiębiorstw przemysłowych Polski Wschodniej*, *Współpraca z odbiorcami a kształtowanie innowacyjności przedsiębiorstw przemysłowych w Polsce Wschodniej*, *Powiązania z odbiorcami a kształtowanie aktywności innowacyjnej przedsiębiorstw przemysłowych w Polsce Wschodniej*, *Powiązania z dostawcami a kształtowanie aktywności innowacyjnej przedsiębiorstw przemysłowych w Polsce Wschodniej*, *Problem własności przedsiębiorstw a aktywność innowacyjna przedsiębiorstw przemysłowych w Polsce Wschodniej*.

1. Metodyczne podstawy przeprowadzonego badania **– modelowanie probitowe**

W celu zbadania oddziaływania form finansowania innowacyjnych projektów na aktywność innowacyjną przedsiębiorstw przemysłowych w województwie podlaskim posłużono się modelami opartymi na analizie prawdopodobieństwa: probitowymi. Wynika to z dychotomicznego charakteru przyjętych do badania danych, tj. takich, które przyjmują wartości 0 (kiedy badane zjawisko nie występuje, np. firma nie poniosła wydatków na zakup

oprogramowania) lub 1 (kiedy badane zjawisko występuje, np. firma poniosła wydatki na zakup oprogramowania). Po stronie zmiennych zależnych znalazły się atrybuty innowacyjności wyróżnione za międzynarodowymi standardami (OECD i Eurostat) (Szopik-Depczyńska 2015, s. 177–178). Zmienne te dotyczą:

- nakładów na działalność innowacyjną (wydatki związane z prowadzeniem prac badawczo-rozwojowych, inwestycje w nowe środki trwałe, tj. budynki, lokale, grunty i park maszynowy przedsiębiorstw, nakłady na nowe oprogramowanie komputerowe) (Podręcznik Oslo 2005, s. 96–97),
- wdrażania nowych wyrobów i procesów technologicznych, także tych niezwiązanych bezpośrednio z produkcją (Podręcznik Oslo 2005, s. 49–60).

Po stronie zmiennych niezależnych, czyli wywierających wpływ na powyższe atrybuty, znalazła się forma finansowania projektów o charakterze innowacyjnym.

2. Charakterystyka próby badawczej

W badaniu ankietowym dotyczącym form finansowania innowacji wzięło udział 626 małych i średnich przedsiębiorstw przemysłowych funkcjonujących na terenie Polski Wschodniej. Strukturę przedsiębiorstw przemysłowych sektora MSP w Polsce Wschodniej z punktu widzenia wielkości przedsiębiorstw przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1

Struktura przedsiębiorstw przemysłowych sektora MSP w Polsce Wschodniej z punktu widzenia wielkości przedsiębiorstw

Wielkość przedsiębiorstwa	Liczba	Udział procentowy
Małe	395	63,1
Średnie	231	36,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania.

Biorąc pod uwagę strukturę badanych przedsiębiorstw, najliczniejszy udział stanowią przedsiębiorstwa małe, zatrudniające 10–49 pracowników (63,1%). Przedsiębiorstwa średnie, zatrudniające 50–249 osób, stanowią 36,9% badanej zbiorowości. Z punktu widzenia liczby podmiotów, przeprowadzone przez autorkę badanie było zbliżone do badań nad aktywnością innowacyjną przedsiębiorstw, które prowadzone są cyklicznie przez Główny Urząd Statystyczny.

3. Formy finansowania projektów innowacyjnych w przedsiębiorstwach przemysłowych sektora MSP w Polsce Wschodniej – ujęcie bezwzględne

W prowadzonych badaniach, w przypadku pytania dotyczącego form finansowania projektów innowacyjnych, w ankiecie można było zaznaczyć więcej niż jedną liczbę odpowiedzi.

Główną formą finansowania innowacyjnych projektów, w ujęciu bezwzględnym, okazał się wewnętrzny kapitał przedsiębiorstw. Informacja taka może napawać optymizmem, szczególnie biorąc pod uwagę fakt, iż szereg publikacji z zakresu uwarunkowań innowacyjności przedsiębiorstw prezentuje „brak własnych środków finansowych” jako główną przeszkodę prowadzenia działalności innowacyjnej. Taka sytuacja może zatem świadczyć o zmianie modelu zachowań decydentów, a tym samym większą skłonność podmiotów do inwestowania zysków zatrzymanych w projekty o charakterze innowacyjnym, nowoczesne technologie, zakup patentów/licencji, oprogramowania komputerowego, budynków i budowli niezbędnych do prowadzenia działalności innowacyjnej, czy też ponoszenie nakładów na działalność badawczo-rozwojową.

Na drugim miejscu, biorąc pod uwagę źródła finansowania projektów o charakterze innowacyjnym, znalazł się kredyt bankowy. Wynika z tego zatem, iż jest to nadal bardzo popularna metoda wspomagania inwestycji o charakterze innowacyjnym.

Na trzecim miejscu znalazły się „inne” formy finansowania. Brany mógł być zatem pod uwagę kapitał wysokiego ryzyka, jak: private equity, joint venture, kapitał aniołów biznesu albo kapitał z opisywanego wcześniej crowdfundingu.

Na czwartym, ostatnim miejscu, znalazła się forma finansowania w postaci „dofinansowania ze środków publicznych”. Korzystanie z tego źródła finansowania występuje zatem w niewielkim stopniu. Taka sytuacja może być wynikiem nazbyt złożonego procesu aplikacji o fundusze wsparcia tego typu, jako zjawisko, które w sposób skuteczny zniechęca przedsiębiorców do ubiegania się o dofinansowanie działalności innowacyjnej w postaci środków publicznych.

4. Wpływ źródeł finansowania projektów o charakterze innowacyjnym na aktywność innowacyjną przedsiębiorstw przemysłowych sektora MSP w Polsce Wschodniej – modelowanie probitowe

Wyniki badania ankietowego oraz przeprowadzone na jego podstawie modelowanie probitowe pozwoliło autorce na określenie, jaki kierunek wpływu na wyszczególnione atrybuty innowacyjności mają poszczególne źródła finansowania innowacyjnych projektów, z których korzystają przedsiębiorstwa przemysłowe reprezentujące sektor MSP w Polsce Wschodniej. Poniżej przedstawiono wyniki modelowania probitowego (tab. 2).

Wyniki przeprowadzonego modelowania probitowego dotyczącego wpływu źródła finansowania innowacyjnych projektów pokazują, że wpływa ono na poszczególne atrybuty innowacyjności w sposób różnokierunkowy. Można bowiem zauważyć, iż w przypadku szeregu atrybutów, źródło finansowania ma ujemny (negatywny) wpływ na analizowane zjawisko. Występuje to chociażby w przypadku źródła, jakim jest „istniejący kapitał wewnętrzny” przedsiębiorstw przemysłowych. Ta forma finansowania wpływa w sposób stymulujący (dodatni znak przy parametrze) na chęć ponoszenia nakładów na działalność B + R, wprowadzanie nowych wyrobów oraz procesów technologicznych (wszystkich

typów), czyli na najważniejsze cechy innowacyjnego przedsiębiorstwa. W pozostałych przypadkach (nakłady na budynki, lokale i grunty oraz oprogramowanie komputerowe) wpływ ten jest negatywny (destymulujący).

Tabela 2

Postać probitu przy zmiennej niezależnej „źródło finansowania projektu innowacyjnego” w modelach istotnych statystycznie, opisujących innowacyjność przemysłu małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce Wschodniej

Atrybut innowacyjności	Źródło finansowania projektu innowacyjnego			
	istniejący kapitał wewnętrzny	dofinansowanie ze środków publicznych	kredyt bankowy	inne
Nakłady na B + R	0,81x - 0,92	1,52x - 0,61	1,10x - 0,73	1,14x - 0,22
Inwestycje w dotychczas niestosowane środki trwałe, w tym:				
a) budynki, lokale i grunty	-0,92 + 0,71	-1,43x + 0,68	-0,89x + 0,53	
b) maszyny i urządzenia techniczne				0,49x - 0,98
Oprogramowanie komputerowe	-0,35x - 0,28	-0,67x - 0,29	-0,12x - 0,20	
Wprowadzenie nowych wyrobów	0,28x - 1,12	0,72x - 0,81		
Implementacja nowych procesów technologicznych, w tym:				
a) metody wytwarzania	0,38x + 0,12	-0,43x + 0,14	-1,12 + 0,43	
b) systemy okołoprodukcyjne	0,23x + 0,17		-0,87x - 0,63	-0,37x - 0,73
c) systemy wspierające	0,93x - 0,73			

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania.

Podobna sytuacja dotyczy źródła finansowania, jakim jest „dofinansowanie ze środków publicznych”. Ta forma finansowania innowacyjnych projektów działa aktywizująco (podobnie jak w przypadku finansowania projektów innowacyjnych przez własny kapitał przedsiębiorstwa) na ponoszenie nakładów na działalność B + R oraz wprowadzanie nowych wyrobów. W przypadku pozostałych atrybutów innowacyjności wpływ ten jest destymulujący.

W odniesieniu do źródła, jakim jest „kredyt bankowy”, można zauważyć pozytywny wpływ tego źródła jedynie na ponoszenie nakładów na działalność badawczo-rozwojową. Niestety jest to jedyny obszar, na który w sposób aktywizujący działa to źródło finansowania innowacyjnych projektów.

Jeśli chodzi o inne formy finansowania (fundusze venture capital, crowdfunding, aniołowie biznesu) okazuje się, że zanotowano trzy modele istotne statystycznie. Dwa z nich to modele z dodatnim znakiem przy parametrze, zatem ta forma finansowania innowacyjnych projektów działa aktywizująco na ponoszenie nakładów na działalność B + R oraz maszyny i urządzenia techniczne.

Podsumowując, wszystkie źródła finansowania aktywizują przedsiębiorstwa do ponoszenia nakładów na działalność badawczo-rozwojową. Literatura przedmiotu określa

ją jako jedną z bardziej znaczących źródeł innowacji, która w efekcie może doprowadzić przedsiębiorstwa do zbudowania trwałej przewagi konkurencyjnej.

Uwagi końcowe

Przeprowadzone badanie pokazało szereg zjawisk występujących w regionalnym systemie przemysłowym Polski Wschodniej. Okazało się, iż najistotniejszym źródłem finansowania projektów innowacyjnych z punktu widzenia modelowania statystycznego jest istniejący kapitał wewnętrzny przedsiębiorstwa. Ta forma finansowania innowacyjnego projektu miała aktywizujący wpływ na pięć z ośmiu zaproponowanych atrybutów innowacyjności. Należy w tym miejscu dodać, iż ta forma finansowania była najczęściej wskazywana przez przedsiębiorstwa, jeśli chodzi o wyniki badania ankietowego. Potwierdzono zatem, iż w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw Polski Wschodniej jest to najważniejsze źródło finansowania projektów innowacyjnych.

Najmniej pozytywny wpływ na aktywizację działalności innowacyjnej miało źródło finansowania, jakim był kredyt bankowy. Wygenerowano bowiem pięć modeli istotnych statystycznie, a zdecydowana większość z nich (cztery), miało wpływ destymulujący na zjawiska inwestycji oraz wdrażania innowacyjnych rozwiązań. W odniesieniu do wyników badania ankietowego w ujęciu bezwzględny kredyt bankowy był wskazywany jako źródło finansowania projektów innowacyjnych na drugim miejscu. Odnosząc zatem przeprowadzone modelowanie statystyczne do badania w ujęciu bezwzględny można wykazać, iż postrzeganie i wyciąganie wniosków na temat źródeł finansowania projektów innowacyjnych jedynie w ujęciu bezwzględny, nie tylko jest niewystarczające, ale może być błędne.

Przeprowadzone powyżej badanie oraz szczegółowe analizy pozwalają na sformułowanie generalnego wniosku, iż nie każde źródło finansowania innowacyjnych projektów, które zostało sformułowane w literaturze przedmiotu, będzie w sposób aktywizujący oddziaływać na realizację procesów innowacyjnych na badanym obszarze. Część z nich bowiem, określona z założenia jako mająca aktywizujący czy destymulujący wpływ może mieć, jak się okazuje, charakter różnokierunkowy. Analiza tego typu zjawisk może mieć z kolei pozytywny wpływ przy okazji określania kierunków skutecznej polityki innowacyjnej na poziomie regionalnym.

Literatura

- Dzikowski P. (2013). Bariery działalności innowacyjnej przedsiębiorstw przemysłowych funkcjonujących w Wielkopolsce w latach 2011–2012. W: A. Świadek (red), *Innowacje przyszłością rozwoju regionu*. Część I. Szczecin: Wydawnictwo Naukowe IVG.
- Gajda W. (2015). The innovative activity of the Polish business entities – an attempt to assess. W: B. Prusak (red.), *Enterprises in unstable economy*. Gdańsk: Gdańsk University of Technology Publishing.
- Janasz K. (2013). Zarządzanie projektem innowacyjnym i jakościowym w organizacji. W: J. Wiśniewska, K. Janasz (red.), *Innowacje i jakość w zarządzaniu organizacjami*. Warszawa: CeDeWu.

- Janasz K. (2011). Źródła finansowania innowacji w polskich przedsiębiorstwach w latach 2003–2008. *Studia i prace wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania*, 119.
- Kozioł-Nadolna K. (2015). Crowdfunding jako źródło finansowania innowacyjnych projektów. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*, 854. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 73.
- Pietras P., Głodek P. (2005). *Finansowanie przedsięwzięć innowacyjnych w MSP*. Warszawa: PARP.
- Podręcznik Oslo (2005). *Zasady gromadzenia i interpretacji danych dotyczących innowacji*. Wspólna publikacja OECD i Eurostatu. Paryż.
- Szopik-Depczyńska K. (2015). Finansowanie projektów innowacyjnych w przedsiębiorstwach przemysłowych w woj. Podlaskim. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*, 855. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia* 74.
- Szopik-Depczyńska K. (2014). Źródła finansowania projektów w procesie kooperacji a innowacyjność przedsiębiorstw przemysłowych na Pomorzu Zachodnim. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*, 803. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 66.
- Świadek A. (2007). *Regionalne uwarunkowania kształtowania innowacyjności w przemyśle polskim. Studium badawcze*. Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego.

FINANCING OF INNOVATIVE PROJECTS AND INDUSTRIAL SME SECTOR ENTERPRISES ON THE EXAMPLE OF EASTERN POLAND

Abstract: *Purpose* – The main purpose of this article is to present the results of a study on the determination of the impact of sources of financing innovation projects, innovation activity of industrial enterprises of the SME sector in Eastern Poland, which in particular take into account the expenditures incurred for innovation and implementation of new / improved solutions. The main hypothesis of the research is the claim that innovative activity of economic entities is dependent on a number of determinants, and the specific source of funding for innovation projects can destimulate or stimulate innovative activity in multidirectional way.

Design/methodology/approach – The survey questionnaire concerning the financing of innovation projects in the industrial enterprises of the SME sector in Eastern Poland was attended by 626 individuals belonging to the sector of small and medium-sized enterprises operating in the area of Eastern Poland, which includes the Warmia-Mazury, Podlasie, Lublin, Świętokrzyskie and Podkarpackie regions. In order to determine the impact of financing of innovative projects on innovation activity models based on probability analysis was used – probit model.

Findings – From depicted in the literature forms of financing innovative projects, each has a positive impact on the implementation of the innovation process in terms of willingness to incur expenses for innovation and R&D activities. A large part of them indicated in the literature as „The activating, determinants” however, may have a different character in terms of statistical modeling.

Originality/value – The article raises important from the point of view of the cognitive aspect in the development of the activity of innovation processes in enterprises, which are the forms of funding for innovative projects. The article specified that the sources of funding are stimulating or destimulating incurring expenditures on innovative activities in different aspects and implementation of innovative solutions in the field of technological innovation among industrial companies of the SME sector in Eastern Poland. The article is a continuation of the discussion of this topic, which was conducted in Podlaskie and Zachodniopomorskie region.

Keywords: innovation, financing, industry, region

Cytowanie

- Szopik-Depczyńska K. (2016). Finansowanie innowacyjnych projektów a przemysłowy sektor MSP na przykładzie Polski Wschodniej. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 4 (82/1), 833–840. DOI: 10.18276/frfu.2016.4.82/1-69.